

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pesien hävittämistä

Hakija

Äänekosken kaupunki / Tommi Rautjärvi ja Hanna Ahonen

Asia

Lupahakemus tervapääskyn pesien hävittämiseen vanhan koulurakennuksen purkamisen yhteydessä Äänekoskella, Keski-Suomessa.

Hakemus

Äänekosken kaupunki hakee poikkeuslupaa lintujen lajisuojelusta poikkeamiseen koulurakennuksen purkamisen johdosta. Hakemukselle toivotaan pikaista käsittelyä, koska tilanne on tullut yllättäen eteen. Lupaa haetaan hakemushetkestä rakennuksen kokonaispurun päättymiseen saakka, joka on arviolta 15.12.2024.

Tausta

Äänekosken kaupungin omistama Asemakadun koulu Suolahdessa on ollut pääosin käyttämättömänä vuodesta 2019 alkaen. Vuonna 1952 valmistunut Asemakadun koulu on suurikokoinen rakennus, joka sijaitsee Suolahden taajamassa. Rakennuksen vieressä on mm. urheilukenttä, S-Market ja kirjasto. Kohde sijaitsee osoitteessa Asemakatu 16.

Rakennus koostuu kahdesta toisiaan kohtisuorassa olevasta rakennusmassasta, kouluosasta ja liikuntasaliosasta. Kouluosa on nelikerroksinen ja lisäksi sen alla on kellarikerros. Liikuntasaliosa on noin kolmen kerroksen korkea ja senkin alla on kellarikerros. Vuosikymmenten aikana rakennukseen on tehty kunto- ja sisäilmatutkimuksia, joiden perusteella rakennuksen mittavallakaan korjaamisella ei saada luotettavaa lopputulosta.

Hankkeella on lainvoimainen purkulupa, lisäksi kohteessa on suoritettu mm. asbesti- ja haitta-ainekartoitus sekä purkutöissä syntyvien jätteiden määrän laskenta. Rakennuksen kokonaispurku on kilpailutettu julkisena hankintana maaliskuussa 2024 ja valittu purku-urakoitsija on Maansiirto Harry Mäkelä Oy. Rakennuksen purkutyöt oli määrä käynnistää valmistelevilla töillä (alueen aitaaminen jne.) 12.6. alkaen. Nämä työt keskeytettiin ja kohteessa ei hakemushetkellä ole käynnissä aktiivisia työvaiheita.

Kuntalainen ilmoitti rakennukseen liittyvästä lintuhavainnosta 31.5. Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiset kävivät paikan päällä kohteessa viikon 23 alkupäivinä. Käynnin perusteella tehtiin päätös keskeyttää purkutöiden valmistelut. Tämän jälkeen paikalle päätettiin kutsua asiantunteva linnustoselvityksen laatija, joka kävi paikan päällä 12.6.

Perustelut

Rakennuksen terveellisuuden ja turvallisuuden ylläpito edellyttää kiinteistön omistajalta ja käyttäjältä turvallisuuteen sitoutuneita toimintatapoja. Rakenteiden ja laitteiden kuntoa

tulee seurata, tiloja pitää huoltaa systemaattisesti, turvallisuustaso tulee tarkistaa säännöllisesti sekä suorittaa riittävät ylläpitokorjaukset.

Koska rakennuksen käyttö on päättynyt, tätä tarkkailua ei suoriteta Asemakadun koululla kukaan. Näin olleen rakennuksen terveellisyyttä ja turvallisuutta ei aktiivisesti tarkkailla ja on mahdollista, että se aiheuttaa haittaa terveydelle ja turvallisuudelle. Tämä vaara kohdistuu erityisesti niihin sivullisiin, jotka tunkeutuvat rakennukseen sen ollessa tyhjillään.

Kuten taajaman nimi Suolahti kertoo, rakennus on tehty vanhan suoalueen päälle ja se on perustettu maanvaraisesti eli ilman esim. paalutusta. Rakennuksen lattian alla oleva maaperä on huonosti kantavaa ja pohjavesi nousee rakennuksen kellarissa olevaan perusvesikaivoon. Pohjaveden pinta on saatu pidettyä perusvesikaivossa olevien pumppujen avulla kellarin lattiataason alapuolella, mutta tällä hetkellä nämä pumput on sammutettu, koska rakennukset sähkönsyötön katkaiseminen on yksi purkamista valmisteleva toimenpide. Eli hitaasti mutta varmasti vesi on alkanut nousemaan rakennuksen kellarikerroksen lattialle. Tämä ei helpota rakennuksen tilannetta.

Rakennuksen läheisyydessä (likimain kiinni rakennuksessa) on käytössä oleva muuntamo, joka palvelee useampaa eri käyttöpaikkaa. Muuntamon toiminnan turvaaminen edellyttää pidemmällä aikajänteellä purkutoimenpiteitä Asemakadun koululle, jotta koulun rapistuvat ulkoseinärakenteet eivät aiheuta vaaraa muuntamolle.

Rakennuksen kokonaispurun valmistelut on suoritettu talviaikaan alkuvuodesta 2024, jolloin lintuja ei ole voitu havaita. Tämän vuoksi poikkeuslupahakemusta ei ole laadittu purkamisen valmisteluiden yhteydessä. Toimenpiteenä ei löydy muuta tyydyttävää ratkaisua kuin rakennuksen purkaminen. Ilman purkamista tilanne pitkittyy ja vaikeutuu entisestään.

Suunnitellut toimenpiteet ja purkutyöt

Kyseessä on suurikokoinen koulurakennus, jonka kokonaispurku kestää useamman kuukauden ajan. Valmistelut, kevyet purkutyöt ja asbesti ja haitta-aineiden purkutyöt kestävät noin 1 kk ajan. Rakennuksen purkaminen on peräkkäisten työvaiheiden ketju ja yllä mainitut työt on suoritettava ensimmäisenä. Kyseisiä töitä suoritetaan pääosin työntekijätyönä. Nämä työt eivät aiheuta juurikaan lisää häiriötä linnuille, koska niitä suoritetaan rakennuksen lisätiloissa ja kohde itsessään on taajamassa, jossa on jatkuvasti taustameluna esim. liikennettä.

Näiden töiden aikana lintujen pesintä etenee ja sen edistymistä on määrä seurata aktiivisesti. Hakijan toiveissa on, että pikkuvarpusen ja tervapääskyn pesintä päättyy yhtäaikaaisesti alkuvaiheen purkutöiden aikana ja päästäisiin jatkamaan yhtäjaksoisesti vesikaton, ulkoseinien jne. kantavien rakenteiden koneelliseen purkuun.

Tervapääskyn elinympäristöä tukevana toimenpiteenä on määrä rakentaa tarpeellinen määrä Suomen Luonto 4/2020 ohjeen mukaisia pönttöjä. Pöntöt voidaan sijoittaa Asemakadun koulun läheisyydessä oleviin valopylväisiin, jolloin ne ovat riittävän korkealla ja esteettömällä lentoreitillä.

Hakemuksen liitteenä on toimitettu Tuomo Pihlajan (Latvasilmu osk.) tekemä linnustoraportti, asemapiirustus sekä valokuvia kohteesta.

Linnustoraportti

Raportissa (12.6.2024) kerrotaan havaituista lintulajeista seuraavaa:

Pikkuvarpunen: yksi pari pesii rakennuksen länsisiiven katon harjatiilen alla. Pesästä

kuuluvista kerjäsäänistä päätellen poikaset ovat jättämässä pesän korkeintaan viikon kuluessa. Ullakkotiloista löytyi yksi kuollut pikkuvarpunen. Pesintä rakennuksen koloissa on todennäköisesti jokavuotista.

Tervapääsky: Rakennuksessa todettiin 4 koloa, jonne tervapääskyt lensivät tai yrittivät lentää ilmeisesti pesille. Räystäiden alla olevia kolotiloja ei pystytty tarkastamaan rakennuksesta käsin. Linnut lensivät pesille hyvin harvakseltaan, mikä vaikeutti rakennuksessa pesivien parien kokonaismäärän arviointia. Tarkkailuajana kullekin pesälle lennettiin vain kerran. Todennäköisesti pesintä on alkuvaiheessa, pesillä todennäköisesti vielä munitaan tai haudonta on alussa. Rakennuksen ympärillä havaittiin parveilevan noin 30 tervapääskyä. On todennäköistä, että rakennuksessa pesiviä pareja on nyt havaittua enemmän. Sopivien kolojen määrä rakennuksessa vaikuttaa kuitenkin rajalliselta. Nyt käytössä todettiin olevan katon nurkkien reunapeltien aluset kolmessa nurkassa ja yksi rännisyvennyksessä sijaitseva onkalo. Kirjallisuustietojen mukaan tervapääskyt voivat käyttää samaa pesäkoloa vuodesta toiseen. Pesimäaika ja pesäpoikasaika on lajilla pitkä kestäen kesäkuisesta haudonnan aloituksesta pisimmillään jopa lähes 80 vrk, mikäli kesän säät ovat epäsuotuisia. Laji on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN).

Meriharakka: Rakennuksen katolla oleskeli koko tarkkailuajan kaksi meriharakkaa. Käytös ja ajoittainen ääntely viittasivat reviiriin. Haudontaa, käytettyä pesää tai poikasia ei kuitenkaan katon tarkastuksessa havaittu. Mahdollisesti pesintä on epäonnistunut alkuvaiheessa, tai kyseessä on vielä pesimätön pari. Tarkkailun aikana havaittiin kaksi muutakin meriharakkaa lentämässä läheisen urheilukentän alueella.

Naakka: Tarkkailun aikana naakkoja laskeutui useita kertoja rakennuksen savupiipuille ja ilmanvaihtohormeille. Ullakolta löytyi myös kaksi kuollutta naakkaa. On todennäköistä, että piipuissa tai hormoneissa on pesinyt naakkoja. Tarkkailuhetkellä poikueet olivat jo jättäneet pesäpaikat.

Kalalokki: Rakennuksen katolla päivysti välillä yksi ja välillä kaksi kalalokkia. Yksilöiden todettiin liittyvän naapuritalon katolla käynnissä olevaan pesintään. Koulurakennuksen katolla ei todettu poikasia.

Harakka: Harakan havaittiin yrittävän ryöstää poikasia pikkuvarpusen pesästä. Ei pesi rakennuksessa.

Määräykset, joita hakemus koskee

Tervapääsky ja pikkuvarpunen ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Lisäksi tervapääsky on erittäin uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Kielto on voimassa lisääntymiskauden ulkopuolella, jos kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Tervapääsky käyttää samoja pesiä toistuvasti.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan tervapääskyn pesien hävittämiseen koulun purkamisen yhteydessä alla luetelluin ehdoin. Lupaa ei myönnetä rauhoitettujen lintujen pesinnän häirintään.

- 1 Lupa on voimassa 15.12.2024 asti.
- 2 Tällä luvalla saa hävittää kaikki Suolahden koulun rakenteissa olevat tervapääskyn pesät.
- 3 Kantavien rakenteiden purkamisen ja pesien hävittämisen saa aloittaa vasta sen jälkeen, kun on varmistettu, että tervapääskyjen ja muiden rakennuksessa mahdollisesti pesivien rauhoitettujen lintujen pesintä on ohi.
- 4 Tervapääskyille tulee asentaa vähintään neljä pönttöä purettavan rakennuksen läheisyyteen pesinnälle sopivaan paikkaan.
- 5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä esim. puhelimesta) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin.
- 8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida vuoden loppuun (31.12.2024) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/4035/2024 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä, milloin pesät hävitettiin ja kuinka monta niitä löytyi rakenteista.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi.

Suolahden koulu on ollut käyttämättömänä jo viisi vuotta, eikä sitä ole tänä aikana ylläpidetty. Rakennukselle on myönnetty purkulupa: sitä ei ole mahdollista korjata käyttökelpoiseksi, eikä rakennuksesta aiheutuvaa mahdollista turvallisuusriskiä sivullisille ole mahdollista ratkaista pysyvästi ja riittävällä tavalla muuten kuin purkamalla rakennus. Nykytilassaan vanha koulurakennus aiheuttaa riskejä erityisesti hyläytyissä rakennuksissa käyville sivullisille. Lisäksi riskinä on viereisen muuntamon vaurioituminen rapistuvien ulkoseinien takia.

Rakennuksessa pesii pesäpaikkauskollisia tervapääskyjä. Tarkka määrä ei ole tiedossa, mutta linnustonselvityksen perusteella ainakin neljä paria. Lisäksi rakennuksessa on tänä vuonna pesinyt pikkuvarpuspari sekä mahdollisesti muita rauhoitettuja lajeja kuten meriharakka. Näiden lajien mahdolliset pesät saa hävittää pesinnän päätyttyä ilman poikkeuslupaa.

Lupaa ei myönnetä pesinnän häirintään, vaan ehtojen mukaisesti kantavien rakenteiden purkamisen ja siinä yhteydessä tervapääskyn pesien hävittämisen saa aloittaa vasta kun on varmistettu, että tervapääskyjen ja muiden rauhoitettujen lintujen pesintä on tältä vuodelta päättynyt. Tervapääskyn pesinnän kestossa on suurta vaihtelua vuoden ravintotilanteen mukaan. Pesintä on luultavasti päätöksen antohetkellä jo päättynyt, mutta asia tulee tarkistaa, jotta poikasia ei vahingossa kuole räystäsrakenteisiin.

Luvan mukaisilla toimenpiteillä ei ole vaikutusta tervapääskyn suotuisan suojelutason saavuttamiseen. Kyse on yhdestä rakennuksesta, jossa on ainakin neljä pesää. Linnustonselvityksen mukaan pesimäpaikat näyttivät rajatuilta, eli pesimäkolonia ei ole

erityisen suuri. Hakija on veloitettu rakentamaan lähialueelle vähintään neljä tervapääskyn pönttöä, joten lajin pesimämahdollisuudet alueella säilyvät. Pönttöjä voi asentaa enemmänkin, jos niille löytyy sopiva paikka.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jotta koulurakennus saadaan purettua suunnitellusti, tulee luvan mukaisiin toimenpiteisiin voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman, sillä ehdolla, että tervapääskyjen pesintä on päättynyt. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen, aikataulun ja rakennukseen liittyvien terveys- ja turvallisuusriskien vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Keski-Suomen ELY-keskus kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Sisä-Suomen poliisilaitos kirjaamo.sisa-suomi@poliisi.fi

Keski-Suomen Lintutieteellinen Yhdistys ry. ksly@birdlife.fi

SLL Keski-Suomen piiri ry. keski-suomi@sll.fi

Tapiola Pirkanmaa-Keski-Suomi ry. info@tapiolary.com

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/4035/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
VARELY/4035/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää Liisa 29.07.2024 15:21

Ratkaisija Aalto Tapio 29.07.2024 15:23

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 1. krs, 13100 Hämeenlinna
Puhelin: 029 56 42210
Telefax: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Aukioloaika: 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.